

Eindrapportage effectmonitoring 'Instapwerk'

Instapwerk heeft een positief effect op burgers met grote afstand tot de arbeidsmarkt

November 2021

Instapwerk heeft een positief effect op burgers met grote afstand tot de arbeidsmarkt

Effectmeting pilot “Instapwerk”

Dit rapport is uitgegeven door Purpose in opdracht van de Gemeente Den Haag. Het betreft de eindrapportage, waarin resultaten en conclusies over de effectiviteit van de pilot worden weergegeven.

Het onderzoek werd uitgevoerd in samenwerking met de Gemeente Den Haag, Stichting Werk van Waarde en AlleKanten Bouwlust.

Publicatie: november 2021
Onderzoeksteam: Kim Jochemsen
Mirte Schreuder Hes

Voor meer informatie neem contact op met Kim Jochemsen (k.jochemsen@purpose.nl).

PURPOSE

anders denken, anders doen!

ALLE KANTEN
BOUWLUST
ALLE KANTEN

Den Haag

Instapwerk heeft een positief effect op burgers met grote afstand tot de arbeidsmarkt

Onderdeel	Hoofdstuk	Titel	Pagina
	Samenvatting	<i>Pilot Instapwerk heeft een positief effect op deelnemers en voor betrokkenen in de wijk</i>	4
1.	Inleiding en aanpak	<i>Onderzoek vanuit drie invalshoeken: deelnemers, hulpverleners en wijk</i>	10
2.	Achtergrond pilot	<i>32 deelnemers zetten zich wekelijks in bij verschillende activiteiten en trainingen</i>	16
3.	Achtergrond deelnemers	<i>Deelnemers hebben een kwetsbare uitgangspositie en ervaren belemmeringen op de reguliere arbeidsmarkt</i>	20
4.	Deelnemersbeleving	<i>Deelnemers zijn gemotiveerd en uitgesproken positief over het instapwerk</i>	24
5.	Effect op deelnemers	<i>Deelnemers ontwikkelen zich op vrijwel alle impactgebieden en verbeteren hun perspectief tijdens het traject</i>	28
6.	Effecten op de wijk	<i>Betrokken wijkbewoners zien effect, niet-betrokken wijkbewoners merken weinig</i>	43
7.	Aanbevelingen	<i>Bij voortzetten van de pilot is behoud van cultuur en aanpak cruciaal en voortzetten effectmonitoring raadzaam</i>	47
8.	Bijlagen		50

0. Samenvatting

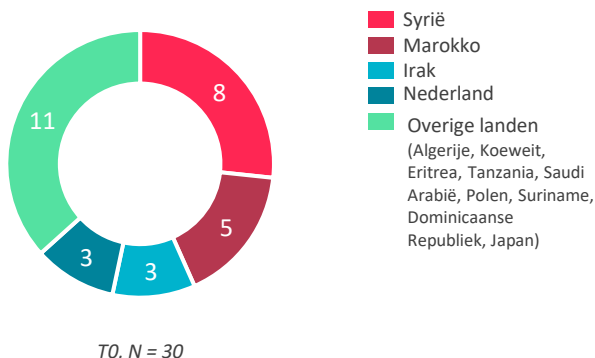
Pilot Instapwerk heeft een positief effect op deelnemers en voor betrokkenen in de wijk

De meeste deelnemers zijn vrouwen met migratieachtergrond, die een uitkering ontvangen

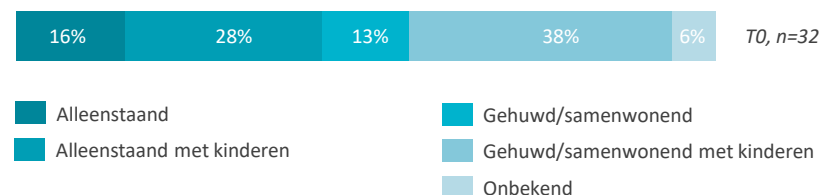
Geslacht: meerderheid van de deelnemers is vrouw

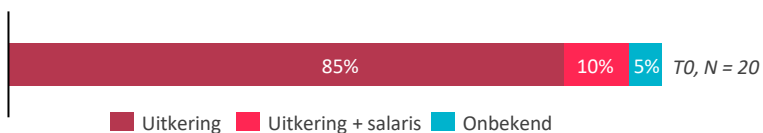
Culturele achtergrond: 13 verschillende nationaliteiten, meeste deelnemers uit Syrië

Gezinssamenstelling: ruim de helft is gehuwd of samenwonend, twee derde heeft kinderen

Inkomen: alle deelnemers ontvangen een uitkering

Regulier werk: deelnemers willen wel werken maar ervaren belemmeringen bij het vinden en uitoefenen van een reguliere baan

- Leeftijd
- Gezinssituatie
- Beperkte taalbeheersing
- Ontbreken (geldige) opleiding
- Mentale gezondheid
- Lichamelijke gezondheid
- Omstandigheden

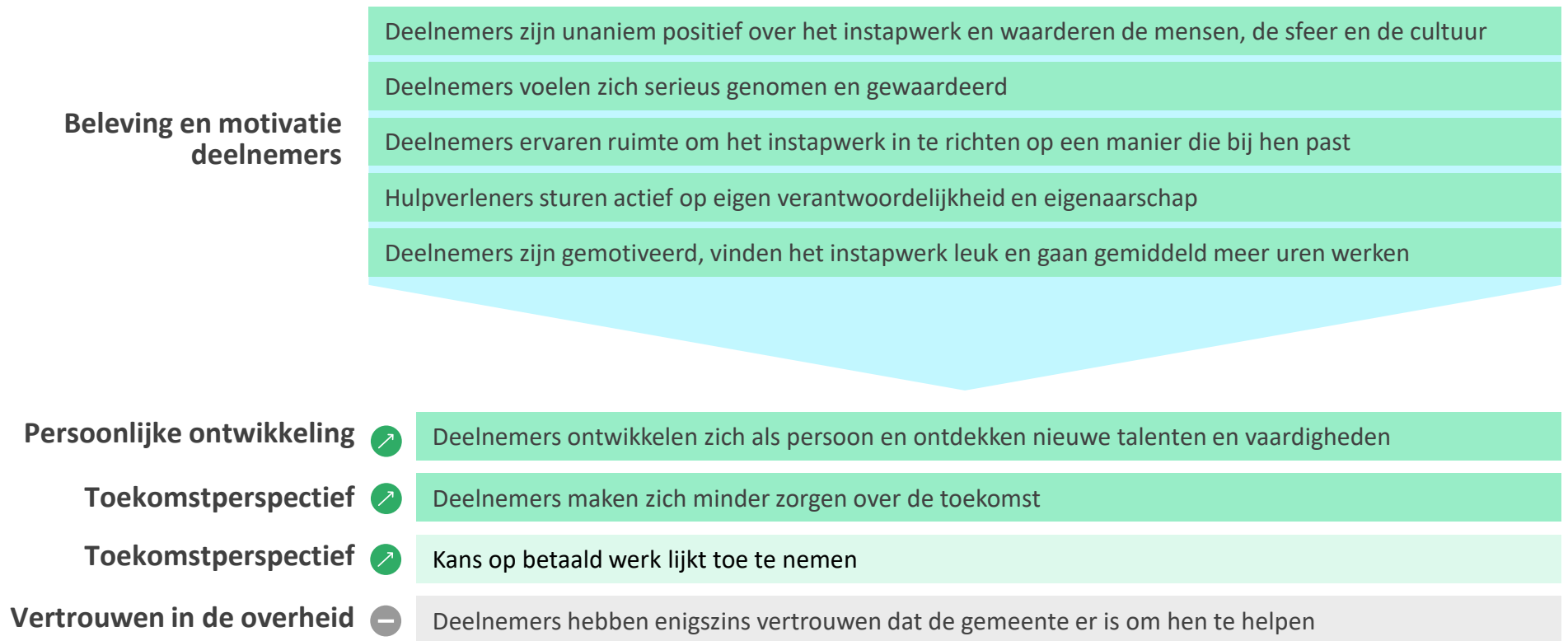
Deelname instapwerk heeft een positief effect op deelnemers tijdens de pilot

Thema	Van...	Naar...
Taalniveau	→ De meerderheid van de deelnemers beheerst de Nederlandse taal beperkt tot slecht	↗ Taalniveau deelnemers met migratieachtergrond verbetert door taallessen en regelmatige oefening
Sociaal netwerk	→ De meeste deelnemers hebben een klein netwerk met weinig goede contacten in de buurt	↗ Deelnemers breiden hun sociaal netwerk uit
Zingeving	→ Deelnemers hebben het gevoel niet van belang te zijn	↗ Instapwerk heeft een belangrijke zingevende functie voor deelnemers
Dagelijks leven & thuissituatie	→ Deelnemers zijn veel thuis, wat leidt tot inactiviteit en spanning	↗ Instapwerk geeft structuur en heeft een positief effect op de thuissituatie van deelnemers
Mentale gezondheid	→ Enkele deelnemers geven blijk van mentale problemen, zonder het direct te benoemen	↗ Deelnemers zitten beter in hun vel en kunnen beter omgaan met stress en negatieve gevoelens
Lichamelijke gezondheid	→ Deelnemers zijn positief over hun lichamelijke gezondheid; enkelen hebben wel gezondheidsproblemen	↗ Deelnemers voelen zich overwegend fitter en de gezondheidstoestand neemt toe
Financiële gezondheid	→ Deelnemers zijn niet in acute geldproblemen, maar leven wel rond het bestaansminimum	– Instapwerk heeft beperkt effect op de financiële gezondheid van deelnemers

Positieve situatie Neutrale situatie Negatieve situatie

↗ Positief effect – Geen effect ⚠ Negatief effect

Deelnemers beleven de pilot ook positief: ze zijn gemotiveerd, ontwikkelen zich en hun (toekomst)perspectief verbetert

Instapwerk heeft een positief effect op de wijk vanuit het perspectief van deelnemers en direct betrokkenen

Thema	Impact op de wijk vanuit perspectief van...		
	Deelnemers	Direct betrokken wijkbewoner	Niet betrokken wijkbewoner
Leefbaarheid →	De wijk wordt schoner door eigen inzet, eigenaarschap en aanzuigend effect	Inzet wordt als prettig ervaren door wijkbewoners	Sommigen merken dat de wijk wordt schoongehouden, anderen niet
Veiligheid →	De wijk voelt veiliger door eigen aanwezigheid en gegroeid zelfvertrouwen	Wijkbewoners voelen zich veilig in hun wijk, instapwerk heeft hierop geen invloed	Wijkbewoners voelen zich veilig in hun wijk, instapwerk heeft hierop beperkt invloed
Sociale cohesie →	Lokaal contact met andere wijkbewoners neemt toe	Lokaal contact met andere wijkbewoners neemt licht toe	Wijkbewoners hebben minder contact dan vroeger, instapwerk heeft hierop geen invloed
	<i>“Het is een gewoonte geworden om vuil op te ruimen. De wijk wordt meer van jezelf.”</i>	<i>“Het is fijn en leuk als de mensen hier lekker bezig zijn.”</i>	<i>“Ik weet wel dat er iets zit, een soort buurtcentrum, maar dat is niets voor mij.”</i>

Bij vervolg van de pilot is het van belang aanpak en cultuur te behouden en effectmonitoring voort te zetten

Bij opschaling is behoud van cultuur en aanpak cruciaal

Behoud cultuur:

- Behoud sfeer en werkplezier door mix van culturele achtergrond en informele relatie met hulpverlener

Zet aanpak voort:

- Lever maatwerk door rekening te houden met interesses en talent, maar ook met persoonlijke omstandigheden
- Geef deelnemers verantwoordelijkheden en spreek ze daarop aan
- Vergroot het verantwoordelijkheidsgevoel met een vergoeding

Voor het vaststellen van lange termijn effecten is het voortzetten van effectmonitoring wenselijk

Aandachtspunten:

- Vergroot het interval van de meetmomenten
- Overweeg vragenlijsten in vraaggesprek af te nemen
- Geef duiding aan resultaten door deze in context van eerdere onderzoeken te plaatsen

1. Aanleiding en aanpak

Onderzoek vanuit drie invalshoeken: deelnemers, hulpverleners en wijk

POWEREDBY PURPOSE

Deelnemers brengen soep aan ouderen

1. Aanleiding en aanpak – aanleiding en vraagstelling

Gemeente Den Haag heeft Purpose gevraagd onderzoek te doen naar de effecten van het Instapwerk

Aanleiding

- Gemeente Den Haag is gestart met een innovatieve pilot waarin 30 inwoners een zogenaamde ‘instapbaan’ krijgen
- De pilot duurt in ieder geval één jaar met een eerste Go / No go moment in het najaar
- Doel is om mensen met een grote achterstand op de arbeidsmarkt aan waardevol werk te helpen
- Deelnemers krijgen hiervoor een vrijwilligersbijdrage, bovenop hun uitkering
- Voor de Instapbaan is een stelselwijziging nodig. Eerste stap op weg naar de stelselwijziging is de bewijsvoering dat het concept positieve effecten heeft

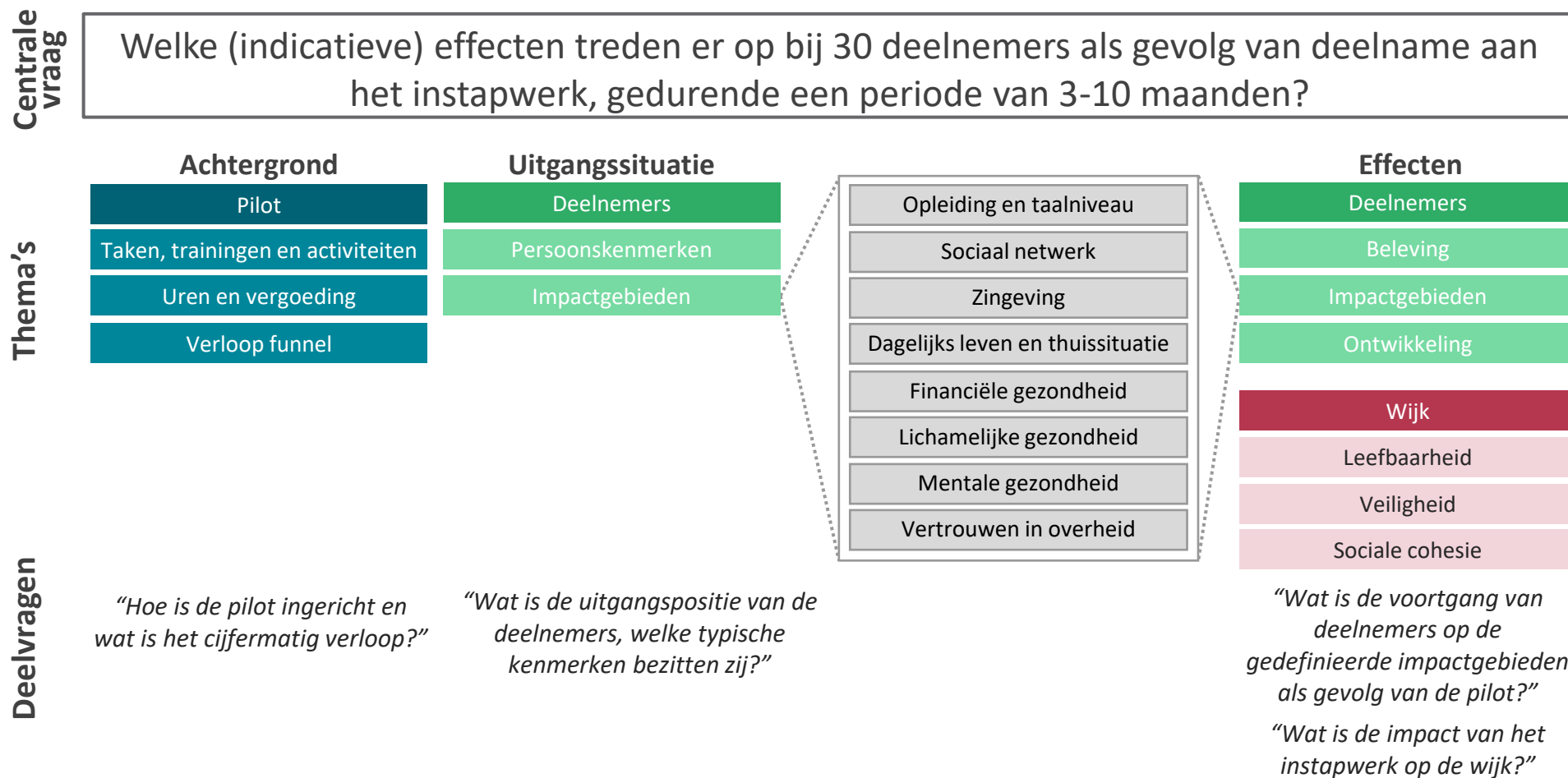
Vraagstelling

- Gemeente Den Haag vraagt Purpose om het instapwerk te monitoren op effectiviteit en wil het effect van het instapwerk op deelnemers inzichtelijk maken
- Dit moet in november 2021 voldoende inzicht geven om een Go / No go besluit te kunnen nemen
- De monitor moet ook helpen om tussentijds te evalueren en bij te sturen
- Gemeente Den Haag vraagt Purpose ook een kort onderzoek te doen naar het effect van het instapwerk op de wijk

Welke (indicatieve) effecten treden er op bij 30 deelnemers als gevolg van deelname aan het instapwerk, gedurende een periode van 3-10 maanden?

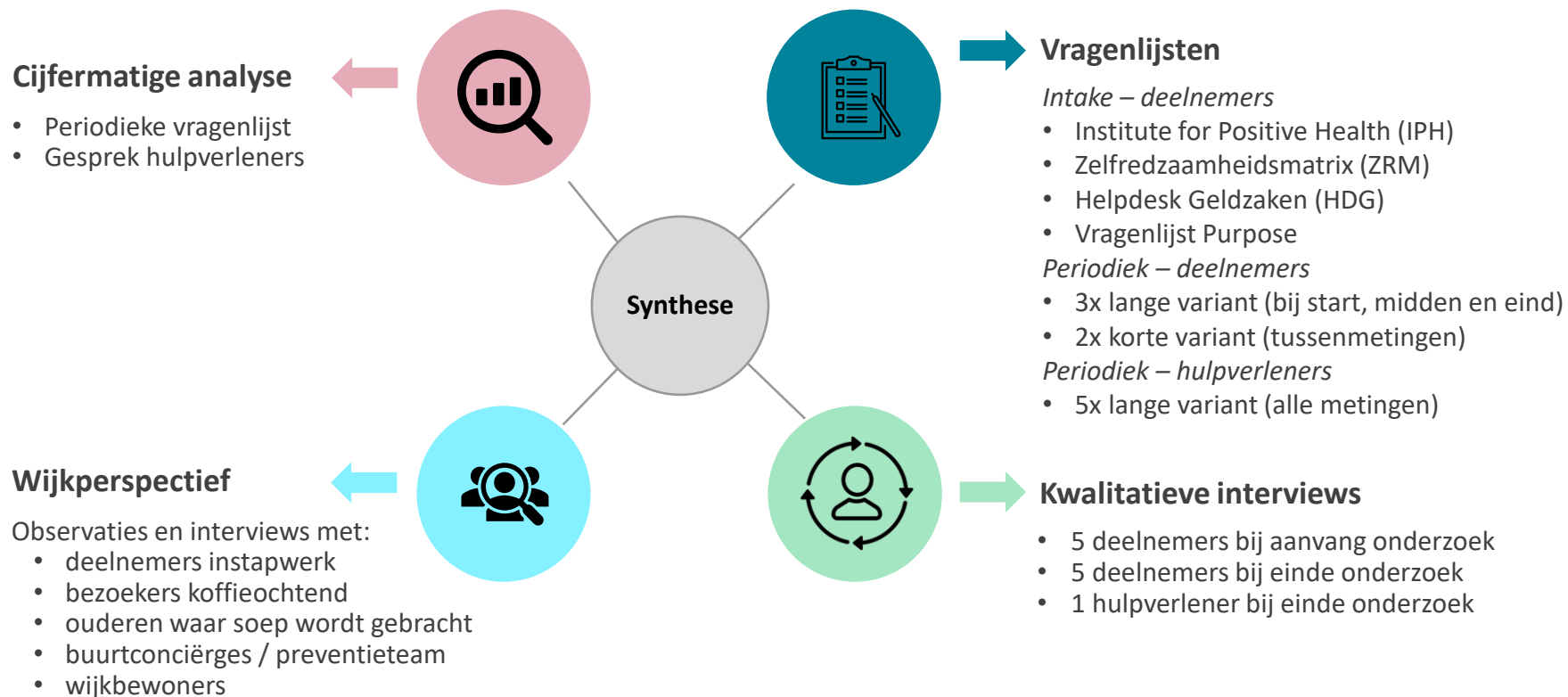
1. Aanleiding en aanpak – onderzoeksvraag

Het onderzoek richt zich op de effecten van de pilot op deelnemers en de wijk

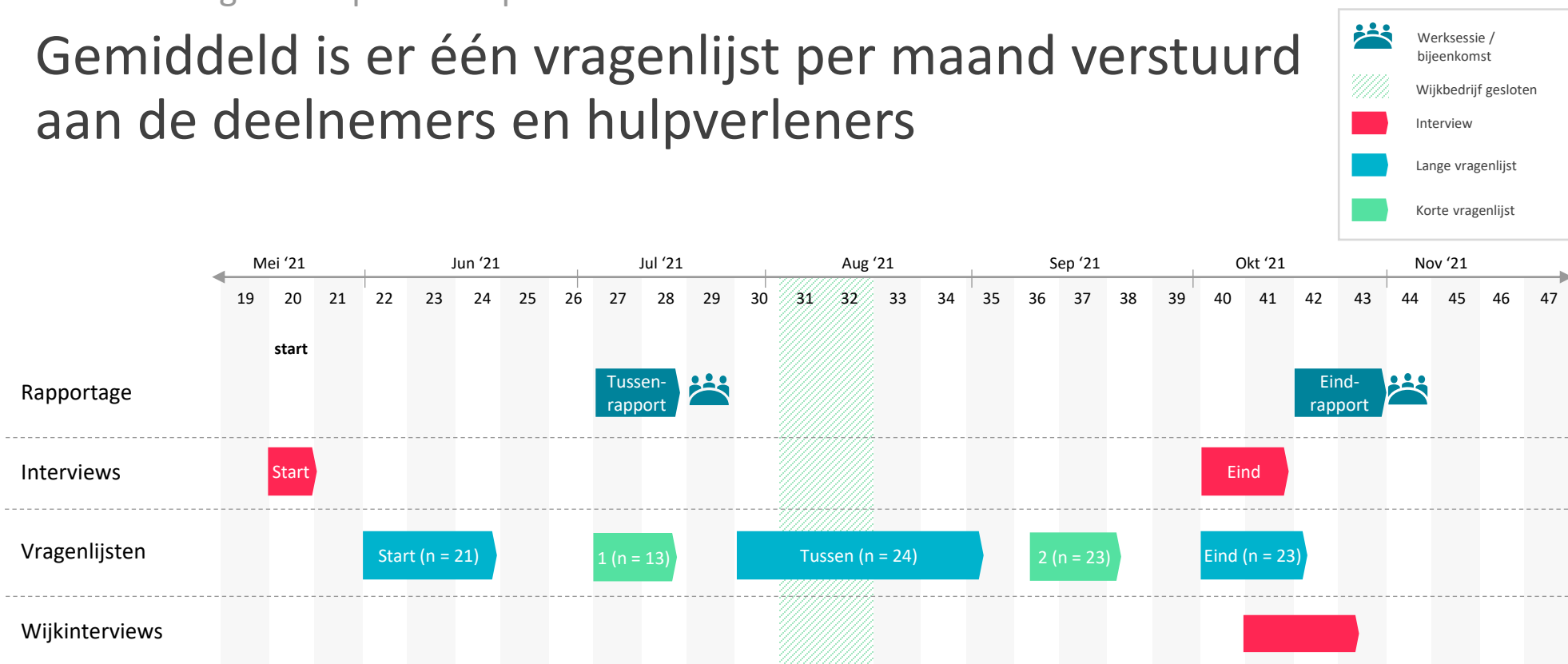
1. Aanleiding en aanpak – aanpak

Voor effectmeting kijkt Purpose vanuit perspectief van de deelnemer, hulpverlener en wijkbewoner

1. Aanleiding en aanpak – aanpak

Gemiddeld is er één vragenlijst per maand verstuurd aan de deelnemers en hulpverleners

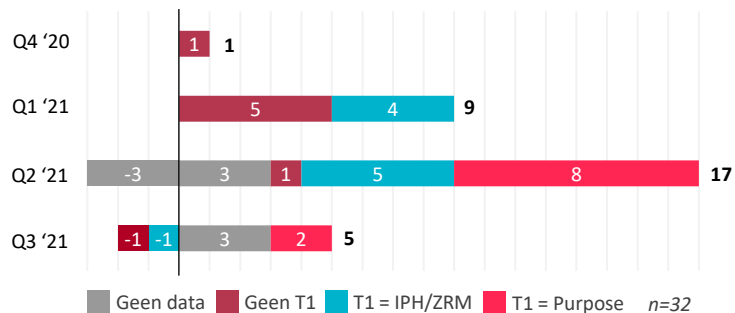
Toelichting

- Er zijn in totaal vijf vragenlijsten aan deelnemers uitgestuurd en vier vragenlijsten aan hulpverleners
- De lange vragenlijsten bevatten alle vragen van de korte vragenlijsten, plus 20 extra vragen
- De hulpverleners hebben de vragenlijsten ingevuld op hetzelfde moment als de deelnemers, met uitzondering van de eerste korte vragenlijst, waarbij de hulpverleners geen vragenlijst hebben ingevuld
- Zowel aan het begin als aan het eind van het onderzoek zijn vijf deelnemers geïnterviewd

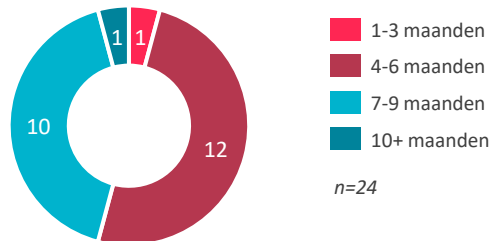
1. Aanleiding en aanpak – aanpak

Vragenlijsten geven inzicht in ontwikkeling tijdens deelname, effect is uitgevraagd in interviews

Instream en uitval deelnemers

Duur van deelname

Meetmomenten vragenlijsten

Toelichting

- Interviews zijn gebruikt om een beeld te vormen van de situatie van deelnemers vóór het instapwerk en de effecten van hun deelname. Daarnaast zijn periodiek vragenlijsten ingevuld door zowel deelnemers als hulpverleners
- Binnen vier weken na aanvang van deelname is een eerste vragenlijst ingevuld (T1).
- In de daarop volgende periode zijn periodiek vragenlijsten ingevuld door zowel deelnemers als hulpverleners. De vragenlijsten geven dus inzicht in de ontwikkeling die deelnemers tijdens de pilot doormaken
- De meetperiode liep van begin juni tot medio oktober 2021, maar deelnemers zijn niet allemaal op hetzelfde moment begonnen. De meetduur loopt daardoor dus uiteen. Bijna alle deelnemers zijn wel meer dan vier maanden gevuld
- De periode tussen twee vragenlijsten is maximaal acht weken. In totaal zijn er acht meetmomenten geweest. Van een kleine groep deelnemers (begonnen voor juni '21) hebben we data tot en met T8. Voor de grootste groep deelnemers (begonnen na juni '21) hebben we data tot T4 of T5
- Voor een deel van de deelnemers die voor juni 2021 zijn gestart is voor de T1 gebruik gemaakt van de vragenlijsten van IPH en de Zelfredzaamheidsmatrix
- Voor zes deelnemers hebben we geen data, omdat ze ofwel direct na start weer stopten, ofwel aan het eind van de meetperiode pas begonnen
- Voor zeven deelnemers is geen T1 beschikbaar, omdat de periode tussen de start en het afnemen van de vragenlijst langer dan vier weken was of zij gestart zijn bij de start van de pilot, toen er nog geen vragenlijst werd afgenomen
- In totaal is door vierentwintig deelnemers één of meer vragenlijsten ingevuld. Sommige deelnemers hebben in verband met beschikbaarheid of tijdelijk uitval één of meerdere vragenlijsten niet ingevuld.

2. Achtergrond pilot

32 deelnemers zetten zich wekelijks in bij verschillende activiteiten en trainingen

2. Achtergrond pilot - context

Instapwerk heeft als doel werk van waarde te bieden aan mensen met grote afstand tot de reguliere arbeidsmarkt

Deelnemers

32 burgers die langdurig een uitkering ontvangen zijn actief geworven door de gemeente en het team van AlleKanten. Zij doen op vrijwillige basis mee aan het instapwerk en kiezen zelf hun werkzaamheden en aantal uren. Zij werken aan het schoon, heel en veilig houden van de wijk en dragen bij aan de sociale cohesie.

Wijkbedrijf AlleKanten – Stichting Werk van Waarde

De **pilot Instapwerk** wordt uitgevoerd door Wijkbedrijf AlleKanten. Vanuit het pand van AlleKanten, middenin de wijk Bouwlust, worden de werkzaamheden en trainingen gecoördineerd en worden deelnemers ondersteund door trainers en werkbegeleiders. Deelnemers ontvangen o.a. trainingen: taal, communicatie, hoe werkt de wijk en afvalscheiding. De sfeer is er gezellig en ongedwongen.

Instapwerk

Het **Instapwerk** biedt werk van waarde in de wijk, met als beloning een participatie-inkomen wat bestaat uit de uitkering plus een toelage. Het belangrijkste doel is het vergroten van de zelfredzaamheid voor de doelgroep en het versterken van de wijk. Het werk is gericht op het aanpakken en oplossen van sociale-/maatschappelijke problemen in de wijk, zonder dat er sprake is van marktverdringing.

Instapeconomie

De **Instapeconomie*** is een innovatief programma van de gemeente Den Haag waarbij burgers met een grote afstand tot de arbeidsmarkt werk van waarde in de wijk kunnen verrichten. Het programma richt zich op het creëren van een “parallele economie” waarin er ruimte is voor zingeving en persoonlijke ontwikkeling van deze groep burgers.

2. Achtergrond pilot - taken, trainingen en activiteiten

Deelnemers worden ondersteund in het ontwikkelen van hun talenten door ze te trainen en eigen initiatief te ondersteunen

Het instapwerk is verdeeld in twee takenpakketten waar deelnemers zelf een keuze uit kunnen maken

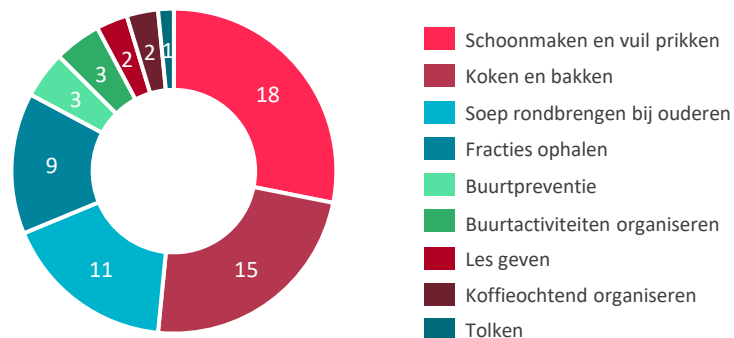
Wijkbuddy

Koken soep en brengen die rond bij ouderen in de wijk. Organiseren koffieochtenden, spreekuren, wandelclub en buurtactiviteiten.

Buurtconciërge

Maken schoon, schilderen, prikken vuil, halen afvalfracties op, doen 's avonds aan buurtpreventie, doen praktische klussen in de wijk en bij bewoners.

Taken en activiteiten¹: de meeste deelnemers maken schoon, maken en brengen eten rond of halen vuilnis op

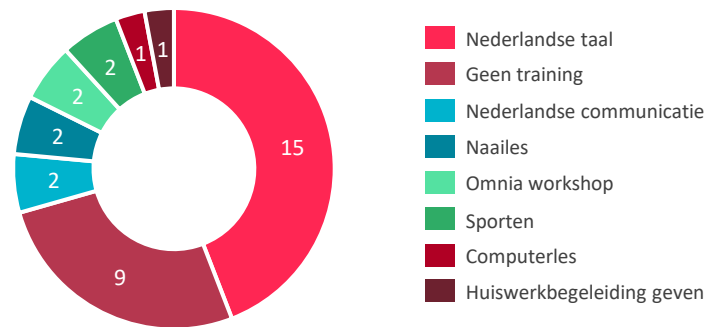

Teind, n=25, meerdere antwoorden per persoon mogelijk

Toelichting

- In de praktijk wordt het werk rondom de deelnemers georganiseerd. De vaste taken voeren zij uit, daarnaast kunnen zij deelnemen aan de andere activiteiten die het wijkbedrijf biedt
- Als een deelnemer start, krijgt hij een training die hoort bij het takenpakket. Buurtconciërges worden getraind in afvalscheiding en wijkbuddy's in sociale hygiëne
- Deelnemers krijgen ook de kans zelf activiteiten op te starten

Training²: de meeste deelnemers volgen taaltraining, verder wordt gebruik gemaakt van een breed aanbod. Sommige deelnemers volgen geen training

Teind, n=25, meerdere antwoorden mogelijk

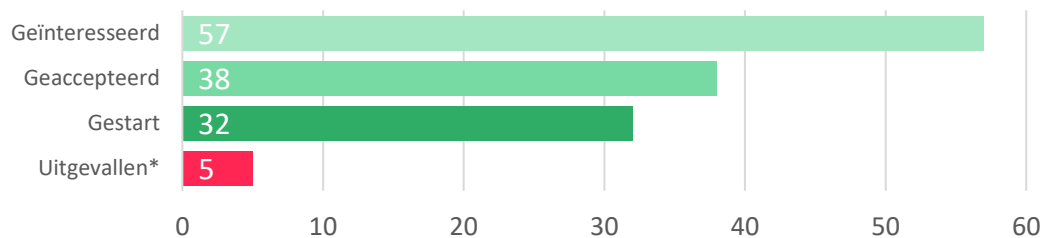
¹ Purpose vragenlijst (Hulpverlener): Welke taken/werkzaamheden voert deze deelnemer uit?

² Purpose vragenlijst (Hulpverlener): Welke trainingen volgt deze deelnemer in het wijkbedrijf?

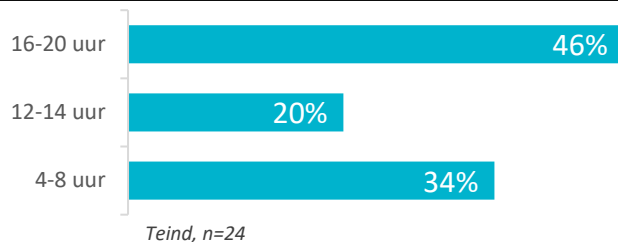
2. Achtergrond pilot - uren en vergoeding

32 deelnemers zetten zich wekelijks minstens vier uur in voor de wijk en ontvangen een vergoeding van gemiddeld €120

Deelnamefunnel: van alle geïnteresseerde personen gaat meer dan de helft deelnemen en valt een klein percentage uit

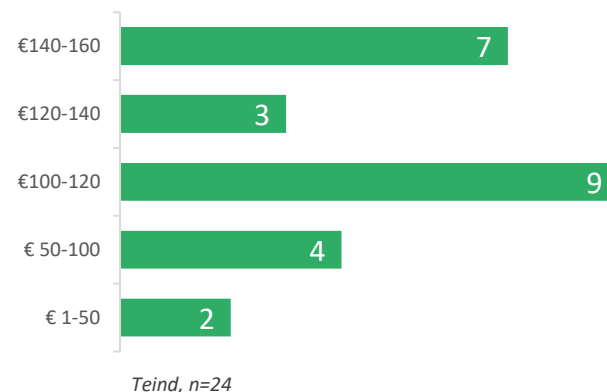
Gewerkte uren: er is een spreiding in gewerkte uren, de meesten werken meer dan 2 dagen p/w

Toelichting

- Iets meer dan de helft van de geïnteresseerden wordt geaccepteerd in de pilot. Hier worden door de gemeente toegangsnormen (o.a. inkomen, leeftijd) gehanteerd. Vervolgens maakt de hulpverlener van Instapwerk de inschatting of iemand in de groep en bij het werk past
- Drie deelnemers zijn definitief uitgevallen tijdens het traject, door persoonlijke omstandigheden. Twee deelnemers zijn tijdelijk gestopt en later weer ingestroomd
- De vergoeding wordt berekend op basis van de op het wijkbedrijf uitgevoerde werkzaamheden, training en coördinerende taken

Vergoeding deelnemers (per maand): meeste deelnemers verdienen meer dan €100 per maand

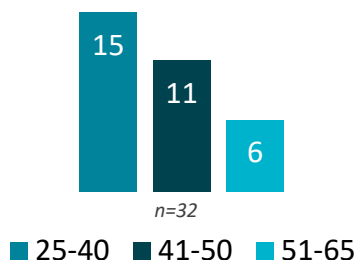
3. Achtergrond deelnemers

Deelnemers hebben een kwetsbare uitgangspositie en ervaren belemmeringen op de reguliere arbeidsmarkt

3. Achtergrond deelnemers - persoonskenmerken

Meeste deelnemers zijn vrouwen met migratieachtergrond die geen startkwalificatie hebben en een uitkering ontvangen

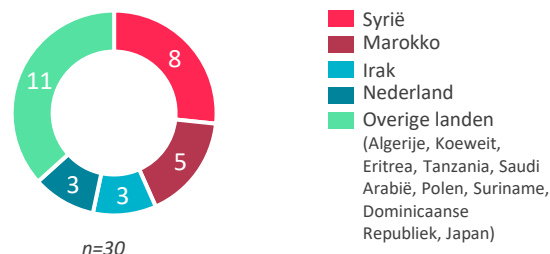
Leeftijd: grote spreiding in leeftijden, gemiddeld 43 jaar

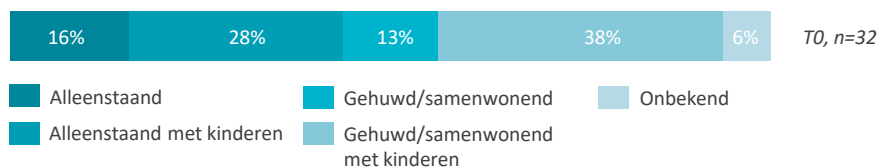
Geslacht: meerderheid van de deelnemers is vrouw

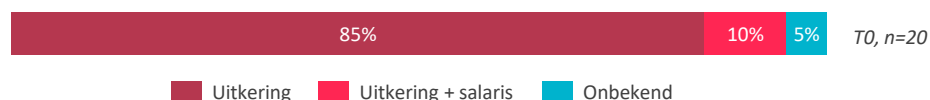
Culturele achtergrond: 13 verschillende nationaliteiten, meeste deelnemers oorspronkelijk uit Syrië

Gezinssamenstelling: ruim de helft is gehuwd of samenwonend, twee derde heeft kinderen

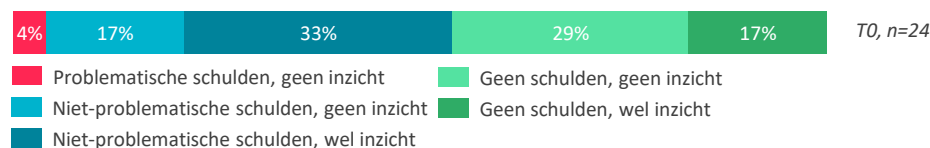
Inkomen: alle deelnemers ontvangen een uitkering

Opleiding: overgrote deel heeft geen startkwalificatie

Financiële situatie: de helft heeft schulden

3. Achtergrond deelnemers – samenvatting impactgebieden

Deelnemers zijn voor deelname aan de pilot geïsoleerd, inactief, staan buiten de maatschappij en voelen zich niet prettig

Thema		Kenmerken ^{1*}	Quotes
Taalniveau	→	De meerderheid van de deelnemers beheerst de Nederlandse taal beperkt tot slecht	<i>“Door Corona ging mijn Nederlands achteruit”</i>
Sociaal netwerk	→	De meeste deelnemers hebben een klein netwerk met weinig goede contacten in de buurt	<i>“Ik ken in mijn eigen omgeving niemand. Ik heb alleen een zus in Den Haag. Ik heb geen sociaal contact met andere mensen”</i>
Zingeving	→	Deelnemers hebben het gevoel niet van belang te zijn	<i>“Ik vond mezelf een waardeloos persoon. Iedereen werkt, ook oudere mensen. En ik maakte geen deel uit van de maatschappij”</i>
Dagelijks leven & thuissituatie	→	Deelnemers zijn veel thuis, wat leidt tot inactiviteit en spanning	<i>“Thuis denk ik te veel na. Over wat ik vroeger was en had. Over de oorlog”</i>
Mentale gezondheid	→	Enkele deelnemers geven blijk van mentale problemen, zonder het direct te benoemen	<i>“Als ik alleen ben word ik geconfronteerd met stress door het verleden”</i>
Lichamelijke gezondheid	→	Deelnemers zijn positief over hun lichamelijke gezondheid; enkelen hebben wel gezondheidsproblemen	<i>“Als ik te veel doe, heb ik ‘s nachts pijn. Soms slaap ik niet. Dan denk ik er veel aan”</i>
Financiële gezondheid	→	Deelnemers zijn niet in acute geldproblemen, maar leven wel rond het bestaansminimum	<i>“We ontvangen een uitkering en dat dekt wel bepaalde dingen maar niet helemaal”</i>

¹ Kenmerken voor deelname aan de pilot gebaseerd op interviews

* Verdiepende informatie over de uitgangssituatie van de deelnemers is te vinden in de bijlage

3. Achtergrond deelnemers – belemmeringen arbeidsmarkt

Deelnemers willen wel werken, maar komen om uiteenlopende redenen niet aan een reguliere baan

Vrijwel alle geïnterviewde deelnemers geven aan wel te willen werken, maar ervaren belemmeringen bij het vinden en uitoefenen van een reguliere baan:

- **Leeftijd:** sommige deelnemers geven aan dat ze te oud worden gevonden door werkgevers
- **Gezinsituatie:** verschillende deelnemers kunnen de zorg voor kinderen niet combineren met een reguliere baan
- **Taal:** deelnemers met migratieachtergrond geven aan dat slechte beheersing van de Nederlandse taal regulier werk in de weg staat
- **Opleiding:** het ontbreken van een geldige, gevalideerde Nederlandse startkwalificatie wordt genoemd als belemmering voor regulier werk
- **Mentale gezondheid:** deelnemers die niet goed in hun vel zitten, geven aan de verwachtingen die gepaard gaan met een reguliere baan, moeilijk te kunnen waarmaken
- **Lichamelijke gezondheid:** deelnemers met lichamelijke gezondheidsproblemen ervaren daarin belemmeringen voor regulier werk, bijvoorbeeld wanneer zij niet in staat zijn langdurig te staan of zitten
- **Omstandigheden:** externe factoren, de coronacrisis als belangrijkste, maken de toegang tot de reguliere arbeidsmarkt moeilijk

“Ik ging overal solliciteren, maar kreeg nergens werk.”

“Belemmeringen zijn mijn leeftijd, corona, en ik heb een baan nodig die ik kan combineren met de zorg voor mijn kinderen.”

“Ik had een hoop problemen in m’n hoofd waardoor ik niet aan het werk kwam, ik functioneerde niet. Binnen een week werd ik er weer uitgeknikkerd. Ik had mijn gedachten er niet bij, was vaak afwezig, had geen fut.”

“Ik hoop dat ik door dit werk door kan naar fulltime werk. Werk is gezond en zorgt voor groei. Ik heb een opleiding nodig en taalles om te kunnen werken, maar ik heb geen geld om door te kunnen leren.”

4. Beleving deelnemers

Deelnemers zijn gemotiveerd en uitgesproken positief over het instapwerk

POWEREDBY PURPOSE

Deelnemers brengen soep aan ouderen

4. Beleving deelnemers - beleving instapwerk

Deelnemers ervaren het instapwerk als een unieke combinatie van verantwoordelijkheid en mensgerichtheid

Deelnemers voelen zich serieus genomen en gewaardeerd

“Je wordt hier belangrijk gevonden. Mensen investeren in je. Het voelt niet zo onderdanig. Ik voel mij serieus genomen [...]. Daarom heb ik meer zelfvertrouwen.”

“Ik voel me hier zo gewaardeerd.”

“Hier voelt het echt goed, je wordt behandeld als echt mens, niet als minder. Ik kom echt graag. Niemand gaat je baas spelen hier.”

Toelichting

- Het uitgangspunt van de instapbaan, de mensgerichte aanpak (kijken naar wat iemand wil en kan) in combinatie met een duidelijke verantwoordelijkheid, wordt herkend en gewaardeerd door deelnemers
- Hulpverlener ziet het zelfvertrouwen en verantwoordelijkheidsgevoel van deelnemers groeien

Tegelijkertijd ervaren deelnemers de ruimte om het instapwerk in te richten op een passende manier

“Je kan ook een momentje voor jezelf pakken. Niet alleen maar knallen. Als je buiten loopt en je denkt ik ben er even niet bij, loop je terug en pak je koffie. Dat kan ook.”

“Hier wordt gekeken wat je leuk vindt. Heb je ergens geen interesse in, dan doe je dat niet. Het aanbod is breed.”

“Hij (hulpverlener, red.) pusht niet, maar leeft echt mee. Toen ik ziek was belde hij drie keer om in te checken. Hij was echt bezorgd, dat heeft mij echt geraakt.”

Hulpverleners sturen actief op eigen verantwoordelijkheid en eigenaarschap

“Het voelt een beetje tussen vast en vrijblijvend in, maar zo wil ik het ook houden. Te vast voelt echt als verplichting, dat verstikkende. Maar het is wel zo dat ik een appje stuur als iemand er niet is.”

“Ik maak mensen verantwoordelijk en geef ze eigenaarschap. Twee deelnemers hebben de sleutel van het pand. Zij zijn beheerders.”

4. Beleving deelnemers - beleving instapwerk

Deelnemers zijn unaniem positief over het instapwerk en waarderen de mensen, de sfeer en de cultuur

Deelnemers waarderen elkaar en de andere mensen bij het wijkbedrijf, de (culturele) diversiteit is prettig

“Mensen hier zijn lief, alles kan je vragen en helpen, is goed.”

“De mensen hier zijn het leukst: hier is het rustig.”

“Verschillende nationaliteiten. Uit Irak, Algerije en Syrië.”

“Het is een groep fijne mensen. Verschillende culturen gaan heel goed samen.”

Deelnemers voelen zich thuis, er is een fijne sfeer; iedereen is welkom en wordt gerespecteerd

“Ruim anderhalf uur van tevoren ben ik er al omdat ik het gezellig vind. Bakkie drinken, praatje maken.”

“Ik heb eerder 6 maanden bij een kringloopwinkel gewerkt via de gemeente. Dat voelde niet goed. Ik werd gepest, het was geen veilige omgeving.”

“Ik zie dit als mijn tweede huis, als mijn tweede familie.”

Hulpverleners spelen actieve rol in vormen en behouden sfeer en cultuur

“Ik probeer ervoor te zorgen dat er een veilige sfeer komt. Hoe zorg je ervoor dat iedereen zich vertrouwd voelt en zichzelf kan zijn? [...] Dus ik selecteer meer op gevoel. Ik kijk naar de groep en wat er nodig is.”

“Je moet weten wat er speelt. Ik app en bel ook met ze. Ik ben best wel op de hoogte van heel veel dingen.”

Toelichting

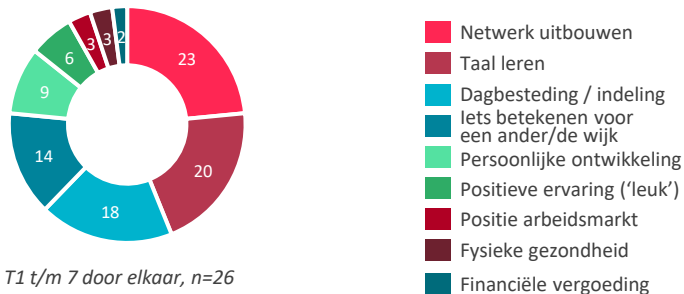
- Alle geïnterviewde deelnemers geven aan zich heel prettig te voelen bij het wijkbedrijf en in hun instapwerk
- De mensen, sfeer en cultuur zijn het meest daarin bepalend
- Enkele deelnemers hebben ook ervaring bij andere (re-integratie) werkplekken, maar hebben zich niet eerder zo thuis gevoeld als hier

4. Beleving deelnemers - motivatie

Deelnemers zijn gemotiveerd, vinden het instapwerk leuk en gaan gemiddeld meer uren werken

Deelnemers doen mee om hun netwerk te vergroten, Nederlands te leren en dagbesteding te hebben¹

T1 t/m 7 door elkaar, n=26
Meerdere antwoorden per persoon mogelijk

Toelichting

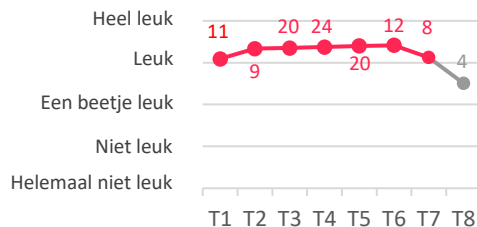
- Deelnemers vinden hun Instapwerk over het algemeen leuk
- De vragenlijsten laten een hoge, stabiele motivatie zien
- Het perspectief van de hulpverleners ondersteunt dit inzicht; zij zien een continue hoge motivatie
- De gemiddelde toename van het aantal gewerkte uren versterkt dit beeld nog verder; de helft van de deelnemers gaat meer uren werken

Ontwikkeling tijdens de pilot

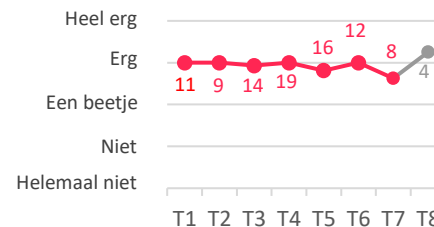
Het werkplezier van deelnemers lijkt licht toe te nemen

Vind je het werk bij AlleKanten leuk?

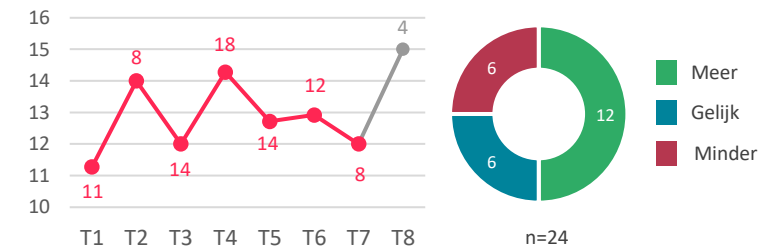

Hulpverleners zien stabiele, positieve motivatie en toename in aantal uren dat deelnemers werken

Hoe beoordeel je de motivatie van de deelnemer binnen het project?

Hoeveel uren per week werkt deze deelnemer in het project?

● Gemiddeld ● N<6

5. Effect op deelnemers

Deelnemers ontwikkelen zich op vrijwel alle impactgebieden en verbeteren hun perspectief tijdens het traject

POWEREDBY PURPOSE

Deelnemers brengen soep aan ouderen

5. Effect op deelnemers – beleving

Deelnemers maken tijdens het traject een positieve ontwikkeling door

Voor

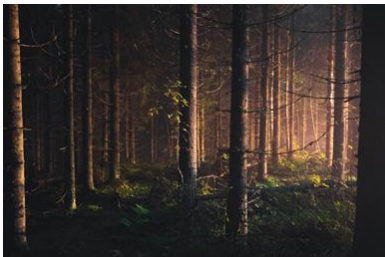
Deelnemers ervaren veel negatieve emoties voor hun deelname aan het instapwerk

"Ik bleef thuis en kon niets doen. Dat was heel saai."

"Ik voelde mij persoonlijk niet goed, het thuis zitten, het niks doen, niet belangrijk zijn."

"Het was donker, niemand kon mij helpen. Ik was alleen, kende de taal niet, kende niemand."

"Moe, thuis, altijd slapen op de bank."

Tijdens

Deelnemers ervaren een groot verschil. Ze voelen zich vrijer, hebben meer zelfvertrouwen en ervaren meer zin in hun leven

"Ik ben nu trots op mezelf dat ik weer lekker bezig ben."

"Nu is het lichter. Ik ben bezig met iets. Dit is als een beloning. Ik heb nu te maken met ouderen. Het is ook een beloning voor hun."

"Ze hebben mij uit het zwarte gat getrokken. Ik krijg hier hulp als ik iets vraag. Mijn zelfvertrouwen heb ik ook teruggekregen."

"Nu vrijheid. Je bent niet in een donkere ruimte thuis, maar nu ben je buiten."

5. Effect op deelnemers – samenvatting ontwikkeling impactgebieden

Deelnemers laten op vrijwel alle impactgebieden een positieve ontwikkeling zien

Het onderzoek laat de volgende resultaten zien. Verdere verdieping volgt op de hierop volgende slides.

Leefgebied	Ontwikkeling	Leefgebied	Ontwikkeling
Taalniveau	↗ Taalniveau deelnemers met migratieachtergrond verbetert licht door taallessen en oefening op het werk. Ook hulpverleners zien lichte verbetering	Lichamelijke gezondheid	↗ Deelnemers voelen zich gezonder omdat ze actief zijn, meer buiten komen en beter voor zichzelf zorgen
Sociaal netwerk	↗ Het sociaal netwerk van deelnemers is groter, vooral door contact met andere deelnemers	Financiële gezondheid	➖ Ondanks de vergoeding is het effect op de financiële gezondheid marginaal: deelnemers leven nog rond het bestaansminimum en zien vergoeding als extraatje
Zingeving	↗ Deelnemers vinden het waardevol om een bijdrage te leveren aan de maatschappij ↗ Deelnemers krijgen door het instapwerk het gevoel dat ze er weer toe doen	Vertrouwen in overheid	➖ Deelnemers hebben enigszins vertrouwen dat de gemeente er is om hen te helpen. Instapwerk heeft hierop geen invloed.
Dagelijks leven en thuissituatie	↗ Deelnemers ervaren meer ritme in hun leven ↗ Bij sommigen verbetert de thuissituatie als gevolg van hun deelname	Persoonlijke ontwikkeling	↗ Deelnemers ontwikkelen zich als persoon en ontdekken nieuwe talenten en vaardigheden
Mentale gezondheid	↗ Deelnemers zitten beter in hun vel en voelen zich vrolijk en optimistisch ↗ Ze geven aan beter om te kunnen gaan met stress en negatieve gevoelens door afleiding en herkenning	Toekomstperspectief	↗ Deelnemers maken zich minder zorgen over de toekomst ↗ Kans op betaald werk lijkt toe te nemen

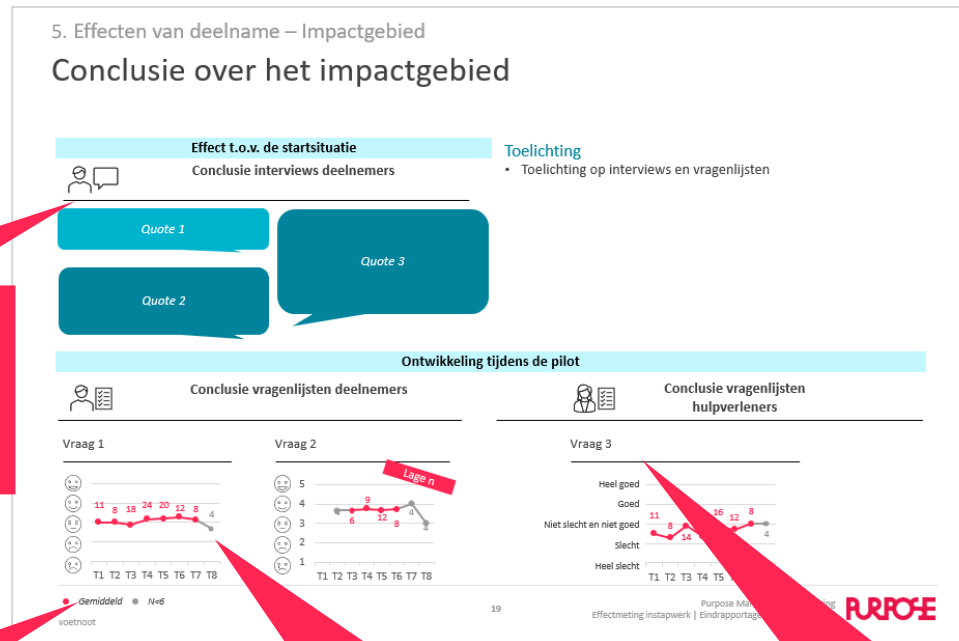
↗ Positief effect

➖ Geen effect

⚠ Negatief effect

5. Effect op deelnemers – leeswijzer

De volgende slides tonen conclusies over effect van, en ontwikkeling tijdens, de pilot op basis van verschillende bronnen

De interviews geven informatie over het effect wat deelnemers ervaren ten opzichte van de situatie voordat ze deelnamen aan het instapwerk

De grafieken zijn een weergave van de gemiddelde antwoorden op de vragenlijsten en geven de ontwikkeling tijdens de pilot weer

In de grafieken is voor elk meetmoment de n weergegeven. De meetpunten met $n < 6$ zijn grijs uitgevlakt vanwege de lagere betrouwbaarheid

De letterlijk gestelde vraag uit de vragenlijst staat boven de grafiek. De letterlijke antwoordopties zijn aangegeven op de as.

Legenda:

5. Effect op deelnemers – taalniveau

Taalniveau deelnemers met migratieachtergrond verbetert door taallessen en regelmatige oefening

Effect ten opzichte van de startsituatie

Deelnemers hechten veel waarde aan taallessen en oefenen de taal tijdens het werk

“Nu begrijp ik jullie, vroeger niet.”

“Ik zie wel ontwikkeling want ik spreek met andere deelnemers en de mensen die hier komen.”

“Door Corona ging mijn taal achteruit. Hier kan ik weer leren en verbeteren.”

Toelichting

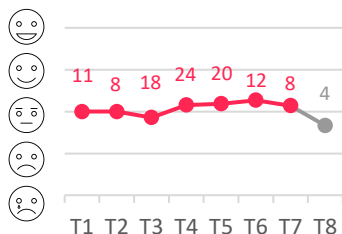
- De verschillen in taalniveau binnen de groep zijn erg groot. Sommige deelnemers hebben Nederlands als moedertaal, maar er zijn ook analfabeten met een migratieachtergrond in de groep
- Deelnemers met een migratieachtergrond geven aan dat ze eerder weinig met de taal oefenden, waardoor hun taalniveau achteruit ging. Nu praten ze veel vaker Nederlands. Deelnemers zijn enthousiast over de taallessen en hebben beter begrip van de Nederlandse taal gekregen
- Uit de vragenlijst blijkt dat zowel deelnemers als hulpverleners lichte verbetering zien. Mogelijk zet dit effect op lange termijn verder door

Ontwikkeling tijdens de pilot

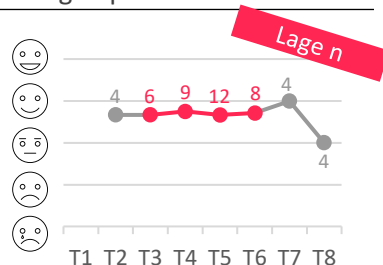

Deelnemers geven aan dat hun taalniveau licht verbetert

Hoe goed ben je in de Nederlandse taal?

Is je Nederlands beter geworden in de afgelopen weken?*

Hulpverleners zien het taalniveau van de deelnemers ook licht stijgen

Hoe beoordeel je de beheersing van de Nederlandse taal van de deelnemer?

● Gemiddeld ● N<6

*alleen deelnemers met een migratieachtergrond

5. Effect op deelnemers – sociaal netwerk

Deelnemers breiden hun sociaal netwerk uit

Effect ten opzichte van de startsituatie

Deelnemers noemen uitbreiding van sociaal netwerk als zeer waardevol effect van de pilot

“Ik heb hier vrienden gemaakt die ik ook buiten werk zie, dan gaan we koffie drinken.”

“Ik kende alleen de moeders van de kinderen op school een beetje.”

“Het is heel zinvol omdat ik andere mensen heb leren kennen [...] Je voelt je prettiger, je hoort erbij, je doet met z'n allen iets.”

Toelichting

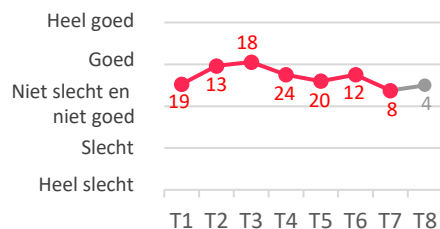
- De meeste deelnemers gaan van een periode van sociaal isolement naar ‘weer onder de mensen zijn’. Ze ervaren de contacten binnen het wijkbedrijf als zeer prettig en behulpzaam
- Deelnemers geven aan dat hun netwerk vooral is uitgebreid met de mensen die ook deelnemen aan het instapwerk
- Tijdens de pilot geven deelnemers aan dat de kwaliteit van hun netwerk gemiddeld goed is, licht afneemt, maar positief blijft. De grootte van het lokale netwerk is “matig” en stabiel.
- Hulpverleners zien een toename van de kwaliteit en grootte van het sociaal netwerk. Mogelijk komt dit doordat deelnemers contacten meewegen die niet zichtbaar zijn voor hulpverleners

Ontwikkeling tijdens de pilot

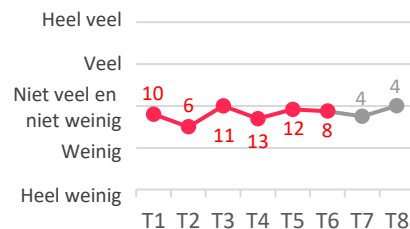

Deelnemers hebben goed contact met andere mensen, maar het aantal contacten in de buurt neemt niet verder toe

Heb je contact met andere mensen?

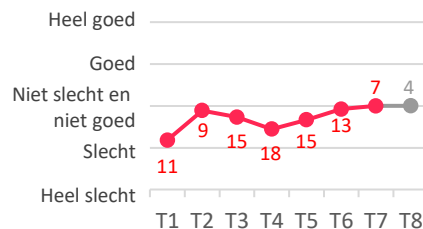

Ken je veel mensen in je buurt?

Hulpverleners zien de kwaliteit en grootte van het netwerk stijgen gedurende deelname aan het instapwerk

Hoe beoordeel je de kwaliteit van het sociale netwerk van de deelnemer?

Hoe beoordeel je de grootte van het sociale netwerk van de deelnemer?

● Gemiddeld ● N<6

5. Effect op deelnemers – zingeving

Instapwerk heeft een belangrijke zingevende functie voor deelnemers

Effect ten opzichte van de startsituatie

Deelname aan de maatschappij en het helpen van anderen wordt als zingend ervaren

“Ik wil iets doen voor de wijk, ik vind het leuk om met opa’s en oma’s te werken. Het is heel dankbaar werk, het geeft plezier.”

“Ik doe weer mee aan de maatschappij. Ik kan iets bijdragen. Ik neem niet alleen, maar geef ook.”

“Ik voelde mij persoonlijk niet goed, het thuis zitten, het niks doen, niet belangrijk zijn.”

Toelichting

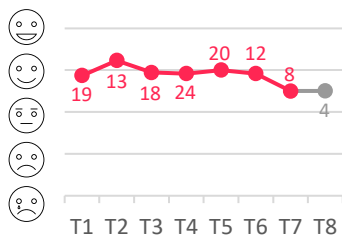
- Deelnemers krijgen door het instapwerk het gevoel dat ze er weer toe doen en geven letterlijk aan weer zin te krijgen in de dag
- Geïnterviewde deelnemers ervaren het instapwerk als waardevol omdat ze ‘bijdragen aan de maatschappij’ en ‘iets betekenen voor een ander’
- Deelnemers geven in de vragenlijsten aan blij te zijn met hun leven en veel ideeën te hebben over wat ze graag willen doen. Tijdens de pilot is dit niet veranderd
- Hulpverleners onderschrijven het zingevend effect van het instapwerk, laten een positieve ontwikkeling zien en geven aan dat deelnemers hun leven zinvol vinden

Ontwikkeling tijdens de pilot

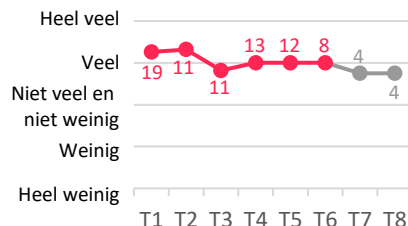

Deelnemers zijn vrij constant blij met hun leven en hebben veel dingen die ze nog graag willen doen

Ben je blij met je leven?

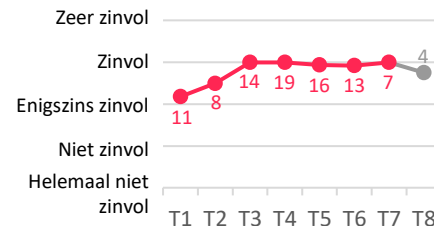

Zijn er dingen die je graag wil doen in je leven?

Hulpverleners zien een stijging in zingeving aan het begin van het traject, die vervolgens op hoog niveau blijft

In hoeverre vindt de deelnemer de invulling van zijn leven zinvol?

● Gemiddeld ● N<6

5. Effect op deelnemers – dagelijks leven en thuissituatie

Instapwerk geeft structuur en heeft een positief effect op de thuissituatie van deelnemers

Effect ten opzichte van de startsituatie

Deelnemers benadrukken het belang van een ritme en activiteiten buitenshuis voor zichzelf en hun naasten

“Altijd samen thuis is niet goed. Door kleine dingen is er opeens ruzie.”

“Ik heb dit werk echt nodig. Anders verval ik weer in de hele dag thuis zijn met alleen mijn partner.”

“Ik werd af en toe pas wakker om 11 uur, geen dagstructuur.”

Toelichting

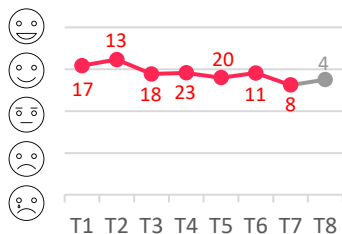
- Geïnterviewde deelnemers geven aan weer ritme terug te hebben in hun leven: ze gaan van een situatie van inactiviteit en thuiszitten naar een dagstructuur (op maat)
- Een aantal deelnemers geeft ook aan dat dit een positief effect heeft op de thuissituatie en de huiselijke sfeer
- Deelnemers en hulpverleners zijn over het algemeen positief. Wel laten de vragenlijsten een lichte negatieve ontwikkeling zien. Mogelijk door externe factoren, zoals een lopende echtscheiding (thuissituatie). Een aantal deelnemers werkt maar een beperkt aantal uren in de week (dag indelen)

Ontwikkeling tijdens de pilot

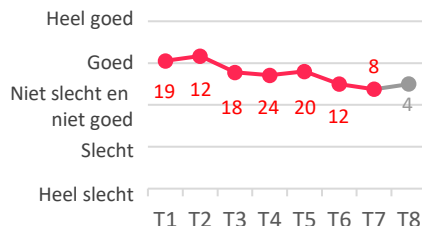

Deelnemers zijn positief over hun thuissituatie en dagindeling, met een lichte afname richting matig

Voel jij je goed thuis?

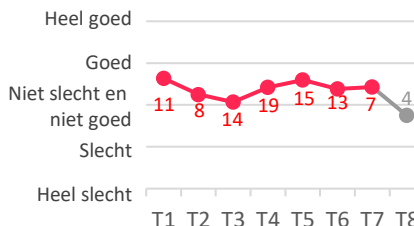

Kun jij jouw dag goed indelen?

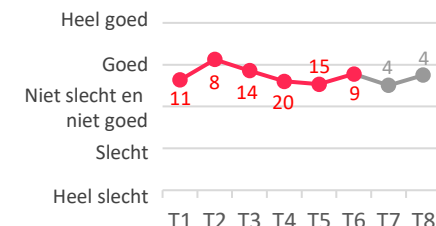

Hulpverleners zien een lichte afname in thuissituatie en een lichte toename in het dagelijks functioneren

Hoe beoordeel je de thuissituatie van de deelnemer?

Hoe beoordeel je het dagelijks functioneren van de deelnemer?

● Gemiddeld ● N<6

5. Effect op deelnemers – mentale gezondheid

Deelnemers zitten beter in hun vel en kunnen beter omgaan met stress en negatieve gevoelens

Effect ten opzichte van de startsituatie

Deelnemers zitten beter in hun vel en vinden afleiding en herkenning in het instapwerk

“Ik heb traumatische ervaringen uit Syrië. Dat komt door de oorlog daar. Thuis denk ik te veel na.”

“Werk helpt. Mentaal gaat het beter met mij. Ik dacht dat ik mijn leven lang ging wachten. Maar hier kreeg ik ideeën.”

“Ik praat hier met andere mensen, dat is afleiding. Het is goed voor mijn mentale gezondheid om hier te zijn. Ik voel dat ik blij ben. Ik vergeet de stress.”

Toelichting

- Deelnemers geven in interviews aan dat ze meer energie hebben en zich vrolijker voelen. Ze blijven zorgen ervaren door externe factoren zoals oorlogsherinneringen en afstand tot familie in het thuisland, maar kunnen daar mee omgaan tijdens het instapwerk omdat het werk afleiding biedt en ze erover kunnen praten met gelijkgestemden
- De vragenlijsten tonen een positief beeld van de mentale gezondheid tijdens deelname. Bij de zelfscore van deelnemers is de trend licht dalend, terwijl hulpverleners een lichte verbetering in mentale gezondheid zien. Mogelijk betekent dit dat mensen het moeilijk vinden om open te zijn over mentale problemen

Ontwikkeling tijdens de pilot

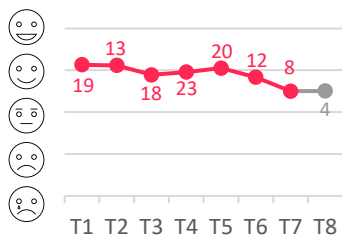

Deelnemers voelen zich goed met een lichte afname richting matig, ervaren een beetje stress en geven gemiddeld een zeer lichte toename in mentale problemen aan

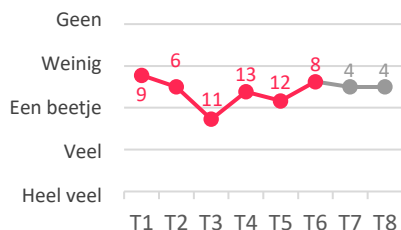

Hulpverleners zien een lichte verbetering in mentale gezondheid

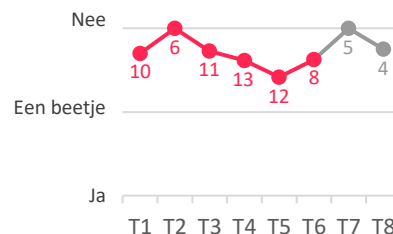
Voel jij je goed?

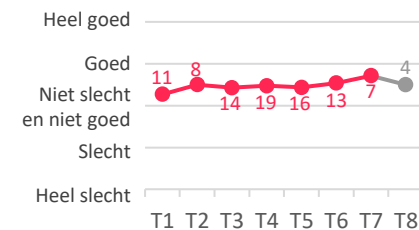
Voel jij stress?

Heb je geestelijke gezondheidsproblemen?

Hoe beoordeel je de mentale gezondheidstoestand van de deelnemer?

● Gemiddeld ● N<6

5. Effect op deelnemers – lichamelijke gezondheid

Deelnemers voelen zich overwegend fitter en de gezondheidstoestand verbetert

Effect ten opzichte van de startsituatie

Deelnemers voelen zich gezonder omdat ze actief zijn, meer buiten komen en beter voor zichzelf zorgen

“Het is heel belangrijk voor mij om in beweging te zijn en veel buiten, niet alleen maar thuis.”

“Ik ben meer naar mezelf gaan kijken, ik ben door het werk hier ook beter voor mijzelf gaan zorgen.”

“Hier ben ik actief en daardoor ook gezond. Ik voel me fit. Ik merk het aan mijn manier van lopen en bewegen. Nu is het meer los.”

Toelichting

- Geïnterviewde deelnemers geven aan dat ze zich gezonder voelen, onder andere omdat ze meer buiten komen en in beweging zijn. Een aantal deelnemers heeft te maken met chronische ziekte en fysieke klachten. Deze klachten verminderen niet, maar het instapwerk biedt afleiding waardoor de gezondheidsbeleving voor een enkeling toeneemt. Eén deelnemer is een behandeling gestart voor lichamelijke gezondheidsproblemen, nadat hij zich mentaal beter ging voelen door deelname
- Uit de vragenlijsten blijkt dat deelnemers zich tijdens de pilot overwegend gezond voelen. De problemen nemen licht af. Hulpverleners bevestigen dit: ze zien de lichamelijke gezondheid licht verbeteren

Ontwikkeling tijdens de pilot

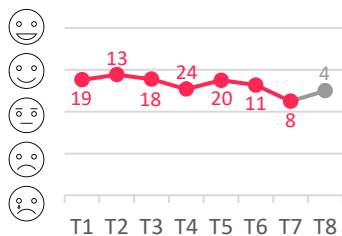

Deelnemers hebben minder lichamelijke gezondheidsproblemen; de beleving van gezondheid is gemiddeld positief en stabiel en deelnemers zien zelf lichte verbetering t.o.v. de vorige keer

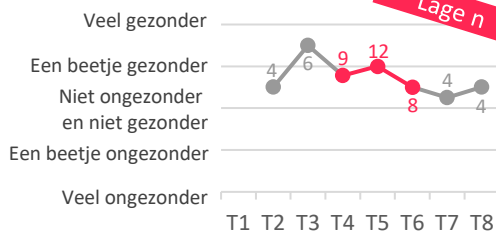

Hulpverleners zien gezondheid licht verbeteren

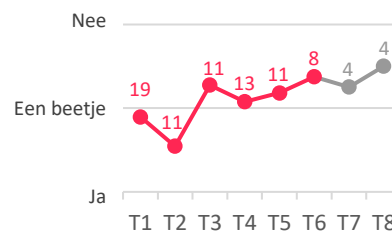
Hoe gezond voel jij je?

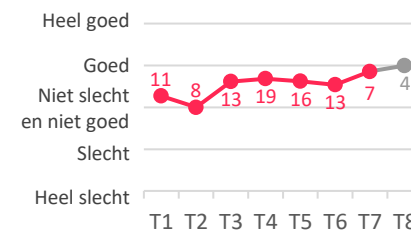
Voel jij je nu gezonder dan vorige keer?

Heb je lichamelijke gezondheidsproblemen?

Hoe beoordeel je de fysieke gezondheidstoestand van de deelnemer?

● Gemiddeld ● N<6

5. Effect op deelnemers – financiële gezondheid

Instapwerk heeft beperkt effect op de financiële gezondheid van deelnemers

Effect ten opzichte van de startsituatie

Deelnemers hebben weinig geld, het geld dat ze verdienen bij Instapwerk is een prettig extraatje

“Het geeft een leuk extraatje. Ik kan er soms een ijsje van halen met de kinderen.”

“Ik maak mij meer zorgen dan eerst. Mijn dochter wordt 18 dus vallen toeslagen weg.”

“Soms heb ik stress over geld. Soms kan ik sparen, soms niet.”

“Het is fijn om te weten dat ik geld achter de hand heb voor onverwachte kosten.”

Toelichting

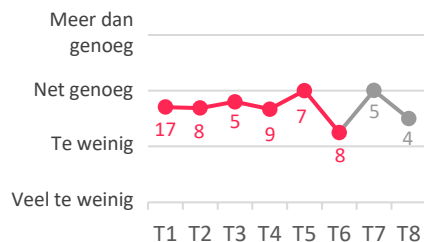
- Geïnterviewde deelnemers waarderen de vergoeding. Toch zeggen bijna alle geïnterviewden dat ze het instapwerk zo waardevol vinden dat ze zonder vergoeding even graag zouden deelnemen
- Hulpverleners zien het inkomen van deelnemers groeien omdat ze meer uren werken en dus meer verdienen. Maar de verbetering is marginaal: deelnemers hebben nog steeds schulden en leven nog rond het bestaansminimum
- Deelnemers geven in vragenlijsten aan dat geldzorgen beperkt zijn, maar wel licht toenemen. Mogelijk komt dit door externe factoren: één deelnemer geeft in het interview aan dat toeslagen wegvallen

Ontwikkeling tijdens de pilot

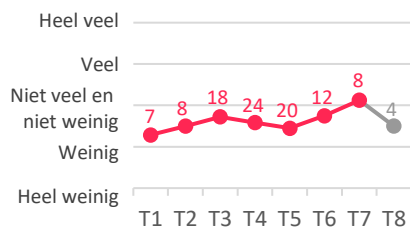

Deelnemers hebben het financieel niet breed en geldzorgen stijgen licht

Heb je genoeg geld om je rekeningen te betalen?

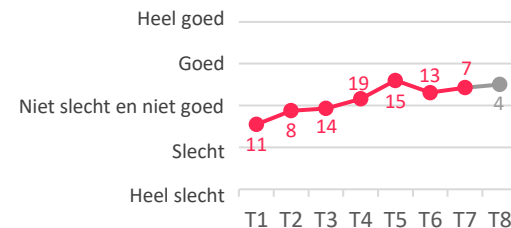

Maak jij je zorgen over geld?

Hulpverleners zien de financiële situatie van deelnemers verbeteren

Hoe beoordeel je de financiële situatie van de deelnemer?

● Gemiddeld ● N<6

5. Effect op deelnemers – vertrouwen in overheid

Deelnemers zijn dankbaar voor het instapwerk en hebben enigszins vertrouwen dat de gemeente er is om hen te helpen

Tijdens de pilot

Deelnemers hebben dubbele gevoelens over de gemeente, voor het instapwerk zijn ze erg dankbaar

“De gemeente geeft mij steun, ik heb het gevoel dat ze er voor mij zijn. Iets terugdoen doe ik graag.”

“Ik wil Aniz graag ontmoeten om hem te bedanken. Ik had het project echt nodig.”

“Misschien gaat de uitkering een keer stoppen. Dan heb ik niets. Ik kan geen werk vinden.”

“Mensen bij de gemeente kijken niet naar de persoon, ik kreeg geen maatwerk.”

Toelichting

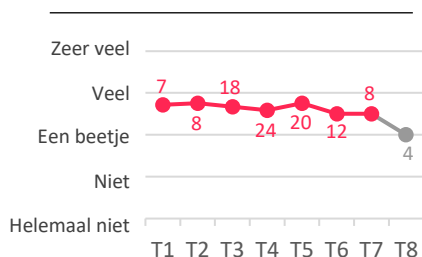
- Deelnemers hebben vaak een dubbel gevoel bij de overheid, bijvoorbeeld omdat ze afhankelijk zijn van hun uitkering. Maar ze geven aan heel dankbaar te zijn dat de gemeente hen heeft doorverwezen naar het instapwerk
- Tijdens de interviews is niet uitgevraagd hoe de perceptie van de overheid is veranderd tijdens hun deelname
- Uit de vragenlijst blijkt dat deelnemers over het algemeen het gevoel hebben dat de gemeente hen enigszins helpt. Hulpverleners bevestigen dit beeld, maar zien een lichte stijging in vertrouwen

Ontwikkeling tijdens de pilot

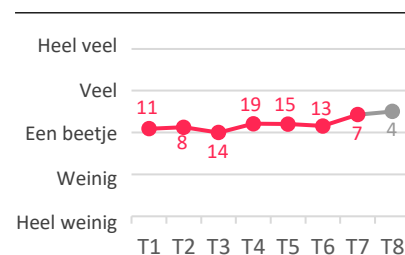
Deelnemers hebben het gevoel dat de gemeente er is om ze te helpen

Heb je het gevoel dat de gemeente er is om jou te helpen?

Hulpverleners zien het vertrouwen van deelnemers in de overheid licht stijgen

Hoe beoordeel je het vertrouwen van de deelnemer in de overheid?

● Gemiddeld ● N<6

5. Effect op deelnemers – persoonlijke en professionele ontwikkeling

Deelnemers ontwikkelen zich als persoon en ontdekken nieuwe talenten en vaardigheden

Effect ten opzichte van de startsituatie

Deelnemers werken aan hun eigen ontwikkeling op persoonlijk en professioneel vlak

“Hiervoor was ik die ladder wel op aan het klimmen, maar bleef ik steken. Ik wilde wel verder maar het lukte niet echt. Nu kan ik verder omhoog klimmen.”

“Ik dacht dat ik mijn leven lang ging wachten. Maar hier kreeg ik ideeën. Ik kan van alles doen: op kinderen letten bijvoorbeeld.”

Toelichting

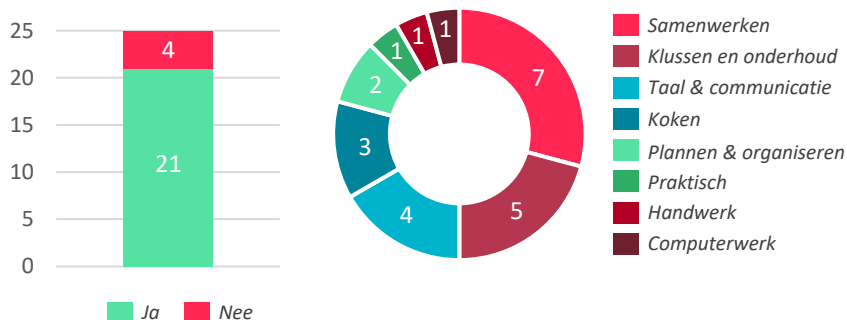
- Deelnemers geven in de interviews aan dat zij zich tijdens het instapwerk professioneel en persoonlijk ontwikkelen. Dit komt door het leren van nieuwe vaardigheden en ondersteuning bij persoonlijke ontwikkeling
- Uit het interview met de hulpverlener blijkt dat zij dit beeld herkennen, zij merken op dat mensen leren zich meer uit te spreken en hun grenzen aan te geven. Dit beeld komt ook terug in de vragenlijsten
- Door de activiteiten die deelnemers uitvoeren ontwikkelen zij vaardigheden en ontdekken ze waar ze goed in zijn

Ontwikkeling tijdens de pilot

Deelnemers ontdekken uiteenlopende nieuwe vaardigheden en talenten bij zichzelf

Heb je nieuwe dingen gevonden waar je goed in bent in de afgelopen weken?

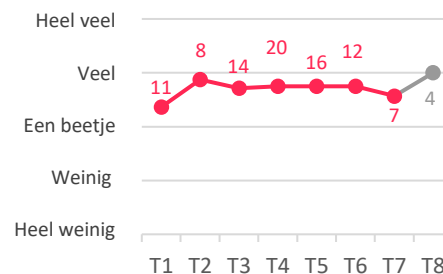

● Gemiddeld ● N<6

Hulpverleners zien dat deelnemers structureel bezig zijn hun talenten te ontwikkelen

In hoeverre is de deelnemer bezig met het ontdekken/ontwikkelen van zijn talenten?

“Je ziet echt mensen groeien. [...] Dat mensen zelf nadenken over bepaalde keuzes.”

5. Effect op deelnemers – toekomstperspectief

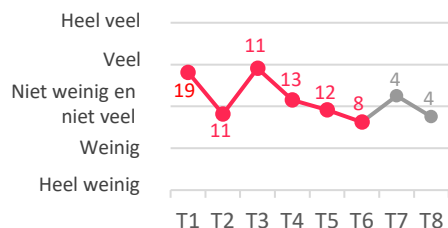
Deelnemers maken zich minder zorgen over de toekomst, kans op betaald werk in de toekomst wordt kleiner

Ontwikkeling tijdens de pilot

Zorgen over de toekomst lijken af te nemen

Maak jij je zorgen over je toekomst?

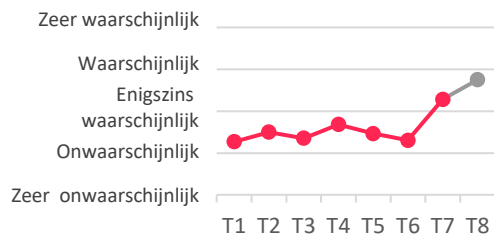
Toelichting

- Uit de vragenlijst blijkt dat deelnemers zich gedurende deelname minder zorgen gaan maken over de toekomst
- Hulpverleners geven in de vragenlijst aan dat de kans op betaald werk in de toekomst over het algemeen klein is en mogelijk licht toeneemt
- Voor zes deelnemers is in de eindsituatie de kans aanwezig dat zij betaald werk kunnen uitvoeren, de termijn hiervoor schatten op verleners op gemiddeld drie jaar
- Vier deelnemers zouden volgens de hulpverleners in de toekomst een opleiding kunnen en willen volgen

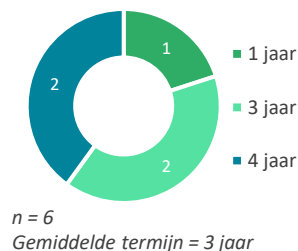

Hulpverlener ziet stabiel maar matig vertrouwen in de toekomst. Kans op betaald werk lijkt toe te nemen richting matig, kans op een opleiding in de toekomst blijft stabiel “onwaarschijnlijk”

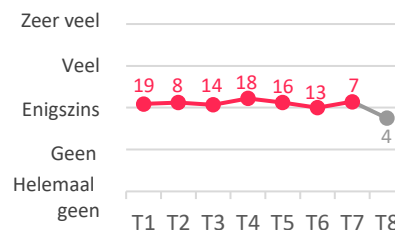
In hoeverre denk je dat deze deelnemer in de toekomst betaald werk kan uitvoeren?

Zo ja, op welke termijn?*

In hoeverre heeft de deelnemer vertrouwen in de toekomst?

Denk je dat deze deelnemer in de toekomst een opleiding kan/wil volgen?

● Gemiddeld ● N<6

5. Effect op deelnemers - toekomstperspectief

Deelnemers hebben ambities en hopen die waar te maken

Toekomst

De meeste deelnemers geven in interviews aan positief naar de toekomst te kijken. Ze hebben ambities, dromen en idealen die ze willen waarmaken

"Ik ga naar boven, ik hoop dat ik vooruit blijf gaan en niet terugzak naar waar ik was."

"De persoon op dit plaatje heeft gedaan wat hij wil. Iets bereikt. Ik denk dat mij dat ook gaat lukken."

"Het is afhankelijk van hoe je je voelt. Op dit moment voel ik mij lekker, en zie ik alles positief. Dat komt ook door het instapwerk dat ik me zo voel."

"Optimistisch. Zin in de toekomst. Een normaal leven, zonder ingewikkelde dingen. Een simpel leven dat gewoon loopt, zonder problemen."

Op professioneel vlak heeft een aantal deelnemers ook heel concrete ambities, waar ze tijdens hun instapwerk al gedeeltelijk aan werken

"Ik wil heel graag een eigen supermarkt beginnen."

"Ik ben gek op koken en naaien. Ik wil iets in die richting doen."

"Ik wil graag stage lopen en ervaring opdoen. En een certificaat krijgen, zodat ik weer les kan gaan geven."

"Mijn droom is werken als schoonheidsspecialist: nagels, haar, make-up. Ik ben er nu niet mee bezig, dat is lastig door corona. Maar misschien kan ik binnenkort bij de ouders hun nagels of haar doen."

6. Effecten op de wijk

Betrokken wijkbewoners zien effect, niet-betrokken wijkbewoners merken weinig

6. Effecten op de wijk – aanpak onderzoek

Direct, indirect en niet-betrokken wijkbewoners deelden hun perspectief op het wijkbedrijf

Toelichting

- Het wijkbedrijf van waaruit het instapwerk wordt georganiseerd staat in de wijk Bouwlust in Den Haag
- Om in kaart te brengen wat de effecten van het instapwerk op de wijk zijn, is gesproken met verschillende wijkbewoners
- In korte gesprekken met deelnemers, direct betrokkenen en niet betrokken wijkbewoners is verkend wat de activiteiten van de deelnemers aan het instapwerk betekenen voor de leefbaarheid, veiligheid en sociale cohesie in de wijk

Er is gesproken met:

9x Deelnemers

Deelnemers:

- Buurtconciërges (vuil ophalen, vuil prikken, melding maken)
- Wijkbuddy's (soep rondbrengen)
- Buurtpreventie ('s avonds surveilleren)
- Organisatie koffieochtend

Deelnemers zijn doorgaans zelf ook wijkbewoner

5x Direct betrokkenen

Wijkbewoners:

- Deelnemers koffieochtend
- Mensen waarbij soep wordt langsgebracht

8x Niet betrokkenen

Overige wijkbewoners

6. Effecten op de wijk

Deelnemers en direct betrokken bewoners merken een zichtbaar effect van het instapwerk op de wijk

Vanuit het perspectief van deelnemers is er een merkbaar effect op leefbaarheid, veiligheid en sociale cohesie

Leefbaarheid

Buurtconciërges merken op dat zij door hun werkzaamheden alerter zijn op vuil en ook buiten hun werk om vuilnis opruimen: *“Het is een gewoonte geworden om vuil op te ruimen. De wijk wordt meer van jezelf.”* Hun inzet maakt dat bewoners de wijk zelf ook netter houden, zien zij

Veiligheid

Met name de buurtconciërges en het preventieteam geven aan zich veiliger te voelen in de wijk sinds hun deelname aan het instapwerk. Eén deelnemer wijdt dat aan zijn eigen zelfvertrouwen dat is toegenomen sinds zijn deelname. Ook zien zij zelf het effect van hun aanwezigheid in de buurt: *“Als er iemand komt om een fiets te stelen weet de buurt dat er mensen op straat zijn. Het is zowel voor de wijk als voor ons heel goed.”*

Sociale cohesie

Deelnemers vertellen dat ze meer wijkbewoners hebben leren kennen tijdens hun werkzaamheden en bij de koffieochtenden: *“De buurt kent ons en groet ons als ze ons zien werken.”* Regelmatig komen ze ook buiten hun werktijd wijkbewoners tegen en maken een praatje

Vanuit het perspectief van direct betrokkenen is er een licht merkbaar effect op de leefbaarheid en sociale cohesie

Direct betrokken wijkbewoners zijn vaak ook op de hoogte van de andere activiteiten van de deelnemers in de wijk. Zij vinden het een heel goed initiatief voor de wijk en voelen zich prettig bij het feit dat er activiteit is in de wijk: *“Het is fijn en leuk als de mensen hier lekker bezig zijn.”*

Verschillende direct betrokkenen geven aan dat zij zich veilig voelen in de wijk, maar dat dat niet persé komt door de inzet vanuit het instapwerk

Wijkbewoners die soep ontvangen waarderen dit initiatief heel erg. Ze stellen de belangstelling die er wordt getoond op prijs en maken graag een praatje met de deelnemers. Het is fijn dat er verschillende talen gesproken wordt. Enkelen bezoeken ook de koffieochtend

6. Effecten op de wijk

Beperkt zichtbaar effect van het instapwerk op de wijk voor niet betrokken bewoners

Gesprekken met niet betrokken wijkbewoners geven een gemengd beeld van het effect op de wijk

Leefbaarheid

Een aantal wijkbewoners vertelt dat de leefbaarheid in de wijk in het algemeen is achteruitgegaan: het was er vroeger schoner en netter. Sommige wijkbewoners merken wel dat er nu wordt schoongemaakt in de wijk. Anderen hadden het nog niet gemerkt, maar vinden het wel goed dat het gebeurt

Veiligheid

De meeste wijkbewoners vinden de wijk over het algemeen veilig en hebben nog niet veel van de wijkpreventie gemerkt. Eén wijkbewoner vindt het wel een heel fijn gevoel dat er wordt meegekeken en meegedacht

Sociale cohesie

Wijkbewoners vertellen dat er minder contact is met buurtbewoners dan vroeger. Dat komt mede door een taalbarrière: er zijn veel nieuwkomers in de wijk die een andere taal spreken. Lang niet alle wijkbewoners komen in aanraking met deelnemers van het instapwerk of met hun activiteiten

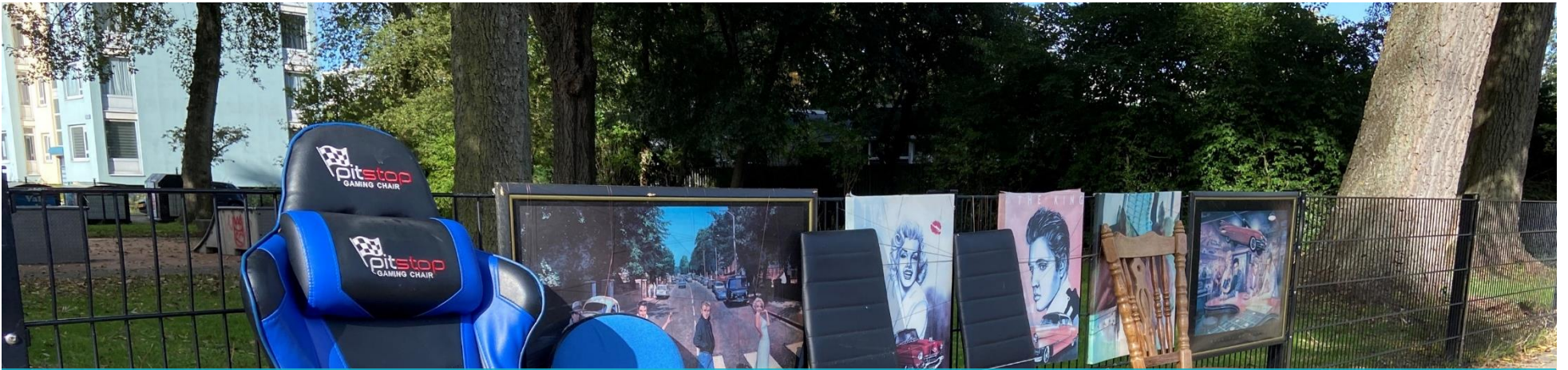
Niet betrokken wijkbewoner:

“Ik weet wel dat er iets zit, een soort buurtcentrum, maar dat is niets voor mij.”

“Ik zie wel eens mensen hier schoonmaken ja. Maar ik weet niet waar ze van zijn.”

Hulpverlener wijkbedrijf:

“Een grote groep mensen heeft het waarschijnlijk niet door dat dit er is. Maar er is wel een groep die ziet dat hier iets gebeurt en dat het impact heeft. Bijvoorbeeld dat het hier schoner is. Het is maar net wie je treft. Wij hebben ons ook vrij weinig bemoeid met de bekendheid in de wijk.”

7. Reflectie en aanbevelingen

Bij voortzetten van de pilot is behoud van cultuur en aanpak cruciaal en voortzetten effectmonitoring raadzaam

7. Reflectie en aanbevelingen

Bij opschaling is behoud van cultuur en aanpak cruciaal

Cultuur

Sfeer en werkplezier worden door de deelnemers als heel goed beoordeeld. Zij gaan met veel plezier naar hun werk toe. De diverse (culturele) achtergronden van deelnemers wordt benoemd als waardevol element. Daarnaast stuurt de hulpverlener zelf actief op de sfeer, door (ook) informeel contact met deelnemers te onderhouden

Aanpak

Maatwerk Het instapwerk is passend voor elke deelnemer, waarbij rekening wordt gehouden met interesses en talent, maar ook met persoonlijke omstandigheden

Verantwoordelijkheid Deelnemers krijgen zelf verantwoordelijkheid, wat maakt dat zij zich serieus genomen voelen. Hulpverleners spreken deelnemers ook aan op die verantwoordelijkheid

Vergoeding Deelnemers geven aan dat zij de vergoeding waarderen. Het maakt onderdeel uit van de verantwoordelijkheid en waardering die zij bij het instapwerk voelen. Het maakt echter geen groot verschil in het rondkomen of in geldzorgen

Toelichting

- Het instapwerk heeft over het algemeen een positief effect op een groep burgers met een kwetsbare uitgangspositie. Juist deze mensen, die niet aan een reguliere baan komen, hebben veel baat bij waardevol werk
- In het onderzoek is duidelijk geworden dat het instapwerk hiervoor de juiste randvoorwaarden schept
- Bij het voortzetten en eventueel opschalen van de pilot dienen de nevenstaande elementen die essentieel zijn voor de cultuur en aanpak in ieder geval behouden te blijven

7. Reflectie en aanbevelingen

Voor het vaststellen van lange termijn effecten is het voortzetten van effectmonitoring wenselijk

Planning en interval De doelgroep en de ad hoc manier van organiseren binnen het wijkbedrijf lenen zich niet voor een strakke en intensieve planning van vragenlijsten. Het is passender om vervolgonderzoek te doen over een langere periode, met grotere intervallen

Methodiek voor afname vragenlijsten De lage beheersing van de Nederlandse taal in zowel woord als schrift vragen om dusdanige ondersteuning dat overwogen moet worden om vragenlijsten individueel, onder begeleiding van een onderzoeker en eventueel een tolk, af te nemen. Een mogelijkheid is om dit te combineren met een vraaggesprek, om direct duiding te geven aan de antwoorden van deelnemers

Duiding uitkomsten Tenslotte is het raadzaam om de uitkomsten van dit onderzoek te spiegelen aan andere, bestaande onderzoeken naar vergelijkbare initiatieven om zo de uitkomsten in breder perspectief te kunnen plaatsen

Toelichting

- Tijdens de pilot is vaak een stabiel beeld, en soms lichte ontwikkeling te zien in de uitkomsten van de vragenlijsten
- Het is aannemelijk dat sommige effecten pas op langere termijn optreden en in dit onderzoek nog niet zichtbaar zijn geworden
- Tevens is dit onderzoek gebaseerd op een relatief kleine sample (n), vanwege de grootte van de deelnemersgroep maar ook vanwege het verloop van de instroom, en de onderzoekspopzet
- De relatief korte, en variërende meetperiode en kleine sample (n) pleiten voor het voortzetten van effectmonitoring
- Indien effectmonitoring wordt voortgezet dient rekening gehouden te worden met de nevenstaande punten

8. Bijlage

Deelnemers brengen soep aan ouderen

POWEREDBY PURPOSE

De meeste deelnemers geven aan de taal onvoldoende te beheersen en een klein sociaal netwerk te hebben

Taalniveau: de meerderheid van de deelnemers beheerst de Nederlandse taal beperkt tot slecht

“Door Corona ging mijn Nederlands achteruit.”

“Ik volg lessen in de bibliotheek om de taal te leren. Maar gezien mijn leeftijd gaat het niet zo snel.”

“Ik ben nu vier jaar in Nederland. Ik ben bezig met de Nederlandse taal. Ik leer veel nieuwe woorden.”

Sociaal netwerk: de meeste deelnemers hebben een klein netwerk met weinig goede contacten in de buurt

“Ik ken in mijn eigen omgeving niemand. Ik heb alleen een zus in Den Haag. Ik heb geen sociaal contact met andere mensen.”

“Ik kende alleen de moeders van de kinderen op school een beetje.”

“Ik woon hier alleen met mijn vrouw, we hebben hier geen familie.”

Toelichting

- Binnen de groep is het taalniveau verdeeld; deelnemers met een migratieachtergrond (meerderheid) spreken de taal over het algemeen slecht
- Deelnemers geven aan dat hun taalniveau dreigt achter te gaan op het moment dat zij onvoldoende oefenen met de taal

Toelichting

- Deelnemers geven aan een kwalitatief redelijk goed sociaal netwerk te hebben, wat zich echter niet in de buurt bevindt. Ze kennen slechts enkele mensen in de buurt. Vaak is een deel van het netwerk op andere plekken in Nederland, of in het buitenland

Deelnemers hebben het gevoel niet mee te doen in de maatschappij, veel thuis zitten verergert dit gevoel

Zingeving: deelnemers hebben het gevoel niet van belang te zijn

"Ik voelde mij persoonlijk niet goed, het thuis zitten, het niks doen, niet belangrijk zijn."

"Als je jezelf in de spiegel ziet denk je 'wat ben jij een waardeloos persoon'. Iedereen werkt, ook oudere mensen. En jij maakt geen deel uit van de maatschappij."

Dagelijks leven en thuissituatie: deelnemers zijn veel thuis, wat leidt tot inactiviteit en spanning

"Altijd samen thuis is niet goed. Door kleine dingen is er opeens ruzie."

"Thuis denk ik te veel na. Over wat ik vroeger was en had. Over de oorlog."

"Ik werd af en toe pas wakker om 11 uur, geen dagstructuur."

Toelichting

- Deelnemers geven in de interviews aan hun leven voor aanvang van de pilot weinig zinvol te vinden. Redenatie is meestal het niet meedoen in de maatschappij en weinig betekenen voor een ander waardoor het gevoel ontstaat niet van belang te zijn

Toelichting

- Deelnemers brengen veel tijd binnenshuis door
- Ze geven in gesprekken aan moeite te hebben met het aanbrengen van dagstructuur en zichzelf actief bezig te houden
- Ze voelen zich niet prettig thuis en geven aan 'te veel na te denken'
- Deelnemers benoemen dat ze inactief zijn en vaak moe
- Er is vaak spanning thuis wanneer gezinsleden veel op elkaars lip zitten

Deelnemers zijn gematigd positief over hun gezondheid, maar op de achtergrond lijken soms wel zaken te spelen

Mentale gezondheid: enkele deelnemers geven blijk van mentale problemen, zonder het direct te benoemen

“Ik heb traumatische ervaringen uit Syrië. Dat komt door de oorlog daar. Thuis denk ik te veel na.”

“Als ik alleen ben word ik geconfronteerd met stress door het verleden.”

“M’n humeur veranderde: naar m’n vrienden en m’n moeder. Ik was heel sikkeneurig.”

Toelichting

- Deelnemers lijken het moeilijk te vinden om mentale problemen te benoemen en er open over te zijn
- Wel spreken zij hun gevoelens uit – bijvoorbeeld over het niet lekker in hun vel zitten – en benoemen zij gedrag of gedachten die kunnen wijzen op mentale problemen
- Er is niet gevraagd naar diagnoses of behandeltrajecten

Lichamelijke gezondheid: Deelnemers zijn positief over hun lichamelijke gezondheid; enkelen hebben gezondheidsproblemen

“Gezondheid is top. Niet top, maar bijna goed. Ik heb knieproblemen. Als ik veel loop heb ik pijn.”

“Als ik te veel doe, heb ik ‘s nachts pijn. Soms slaap ik niet. Dan denk ik er veel aan.”

“Ik voel mij goed. Alleen veel staan doet pijn. Maar ik kan wel goed bewegen.”

Toelichting

- De meeste deelnemers zeggen zich gezond te voelen, ondanks hun conditie, ziekte of aandoening
- Het lijkt erop dat deelnemers een ‘modus’ hebben gevonden om met hun lichamelijke problemen om te gaan.

Deelnemers zijn niet in acute geldproblemen, maar leven wel rond het bestaansminimum

Financiële gezondheid: deelnemers zijn niet in acute geldproblemen, maar leven wel rond het bestaansminimum

“We ontvangen uitkering en dat dekt wel bepaalde dingen, maar niet helemaal”

“Als je alles stabiel houdt en zelf geen problemen veroorzaakt, is rondkomen makkelijk”

“In Syrië doen we dat niet graag. Ik hou niet graag mijn hand op zonder er iets voor te doen.”

Toelichting

- Deelnemers hebben over het algemeen een laag inkomen, waarvan ze net kunnen rondkomen
- Enkele deelnemers geven aan zich wel licht zorgen te maken over geld
- Meerdere deelnemers vinden het geen prettig gevoel om een uitkering te ontvangen. Verschillende deelnemers zeggen dat ze er graag iets voor terug willen doen.